

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

John Fiske (1982 : 1) กล่าวว่า การสื่อสารคือการพูดคุยของผู้ร่วมสื่อสารสองฝ่าย อาจหมายถึงจอภาพโทรทัศน์ที่แพร่กระจายข่าวสารไปยังมวลชน คือการศึกษาทำความเข้าใจเพื่อสรรหาความแปลกใหม่เป็นเวทีแห่งข้อวิพากษ์ทางวรรณกรรม หรืออื่น ๆ ที่ไม่สามารถบรรยายได้ครบถ้วน

การสื่อสารของมนุษย์ จึงเป็นกิจกรรมที่คนในสังคมได้ถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ แก่กันและกันมนุษย์ จึงตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารที่เข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของตนในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในสังคมสมัยใหม่ สื่อมวลชนสื่อกลางถ่ายทอดความรู้ระหว่างสมาชิกในสังคม จึงเป็นเสมือนลมหายใจของสังคมที่ขาดไม่ได้เช่นเดียวกัน สื่อมวลชนก็ไม่สามารถดำเนินการได้หากไม่มีสังคมเป็นพื้นฐานรองรับ (Samual L. Becker 1983 : 386) ความสัมพันธ์ของสื่อมวลชนกับสังคมจึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกจากกันได้อย่างชัดเจน

สารหรือผลผลิตจากสื่อมวลชน จึงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และสร้างโลกทัศน์ให้แก่สังคม โดยเฉพาะการสื่อความหมายที่มีภาษาหรือชุดสัญลักษณ์เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด คือองค์ประกอบสำคัญในการสื่อสาร "...การทำความเข้าใจกับตัวสารจึงเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งความเข้าใจนี้จะต้องครอบคลุมไปถึงลักษณะโครงสร้างภายในของตัวสาร และวิธีการที่ทำให้เกิดความหมาย และความสัมพันธ์ระหว่างตัวสารกับวัฒนธรรมในลักษณะที่เป็นองค์รวม..." (ศิริชัย ศิริภายะ และกาญจนา แก้วเทพ 2531 : 82) ทั้งนี้เพราะสารคือ เครื่องมือที่สื่อมวลชนใช้ติดต่อกับผู้รับสาร โดยมีภาษาและสัญลักษณ์เป็นตัวถ่ายทอดความหมายนั่นเอง

ภาภรณ์ อัจฉริยะกุล (2526 : 255) ได้แบ่งหน้าที่ของภาษาทางสื่อสารมวลชนไว้เป็น 3 ลักษณะ คือ

- หน้าที่บอกกล่าวให้ข้อเท็จจริง ให้เหตุผล เพิ่มภาษาที่รายงานให้รู้ว่าอะไรเป็นอะไร เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนโดยตรง เช่น ภาษาข่าว ภาษาบทความ เป็นต้น
- หน้าที่ในการสร้างอารมณ์ ความรู้สึกเร้าใจ เกิดความอยากได้อย่างทดลอง เช่น ภาษาโฆษณา เป็นต้น
- หน้าที่ในการชี้นำ แนะนำสิ่งที่ควรทำ หรือไม่ควรทำ เช่น คอลัมน์วิเคราะห์ต่าง ๆ

จากหน้าที่ทั้งสามลักษณะ ต่างมีจุดมุ่งหมายต่างกันในผลที่ต้องการจะให้เกิดขึ้น กล่าวคือ เมื่อต้องการเสนอข้อเท็จจริงทั่วไปก็เสนอในรูปแบบของข่าวหรือบทความที่ใช้ภาษาอธิบายตามลักษณะวิธีการเขียนข่าว แต่เมื่อต้องการสร้างอารมณ์หรือชี้นำมวลชน ลีลาการใช้ภาษาก็ต่างออกไป มีการปรุงแต่งใช้ภาษาชักจูงใจเพื่อสร้างความเข้าใจ ดึงดูดใจและความประทับใจให้ได้มากที่สุด ดังนั้น บทบาทของภาษาทางสื่อมวลชนจึงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเพื่อใช้ในการอธิบาย (describe) เพื่อบอกกล่าวเท่านั้น แต่ยังสามารถปลุกเร้าอารมณ์ (evoke) บุคคลได้อีกด้วย

ลักษณะภาษาเช่นนี้ ปรากฏอยู่ในสื่อมวลชนทุกประเภท ทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุ และโทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ทุกประเภท ซึ่งในจำนวนนี้ อิทธิพลในการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ นับว่ามีความโดดเด่นกว่าสื่อชนิดอื่น จากลักษณะเฉพาะของหนังสือพิมพ์เองที่มีการถ่ายทอดเนื้อหาเป็นลายลักษณ์อักษร การทำความเข้าใจสามารถอ่านซ้ำไปมาได้ตลอดเวลา ถือเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มองเห็นได้ การใช้ภาษาสื่อสารกับผู้อ่านสามารถพิสูจน์ทดสอบได้จากข้อความที่ปรากฏเป็นภาษาเขียน ซึ่งต่างไปจากสื่อชนิดอื่นที่ใช้เสียงในการสื่อความหมาย การศึกษา การใช้ภาษาจึงตรวจสอบได้ค่อนข้างยาก เมื่อผสมผสานกับการมีสำนวนภาษาที่มีลักษณะเป็นของตนเอง ผู้อ่านจึงเกิดความซึมซาบกับการใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์ได้อย่างรวดเร็วที่สุด (รจิตลักษณ์ แสงอุไร 2522 : 76) ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างอัตโนมัติ และเข้าถึงความรู้สึกได้อย่างฉับพลัน

ภาษาหนังสือพิมพ์เป็นภาษาที่มีกฎเกณฑ์พิเศษแตกต่างไปจากภาษาธรรมดาที่ใช้ในหนังสือประเภทวิชาการหรือวรรณกรรม ความพิเศษของภาษาหนังสือพิมพ์อยู่ที่การเขียนให้เข้าใจง่าย และบางครั้งต้องเขียนเพื่อให้ผลทางอารมณ์แก่ผู้อ่าน (สุกัญญา ตีระวนิช 2528 : 661) เช่นเดียวกับ "ตาทมอล" (2521 : 5) ที่ให้ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ ในฐานะคนในวงการหนังสือพิมพ์โดยตรงว่า

... การทำหนังสือพิมพ์นั้นถูกผูกมัดด้วยเงื่อนไขหลายประการ กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ทำหน้าที่ "สื่อสารมวลชน" อเนกประสงค์ครอบคลุมจักรวาลในฉบับได้มีการจัดสรรหน้าไว้แน่นอนว่าหน้าไหนเสนอเรื่องอะไรบ้าง และในแต่ละหน้ายังแบ่งโควตาอีกชั้นหนึ่งว่า จะต้องเสนอข่าวความคิด ความเรียงหรือคอลัมน์อะไรให้เนื้อที่มากน้อยแค่ไหน ซึ่งเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ แต่ละคนจะต้องเขียนให้พอดีในเนื้อที่จำกัด ขาดหรือเกินไม่ได้ ดังนั้นเพื่อความคล่องตัวในการใช้ภาษาให้สามารถบรรลุความได้พอดีกับเนื้อที่ที่ถูกจำกัด จึงจำเป็นต้องลิมกฎเกณฑ์การใช้ภาษาไปบ้าง

วัตถุประสงค์ของการทำหนังสือพิมพ์ คือให้ประชาชนทุกระดับการศึกษาสามารถอ่านได้ โดยเฉพาะประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งมีความรู้พื้นฐานแค่พออ่านออกเขียนได้ ถ้าหนังสือพิมพ์ใช้ภาษาอย่างเคร่งครัดต่อกฎเกณฑ์ของภาษา แบบภาษาราชการก็กลายเป็นการตั้งกำแพงทางภาษาระหว่างหนังสือพิมพ์กับประชาชน เช่นเดียวกับภาษาทางราชการ กลายเป็นกำแพงทางภาษาระหว่างราชการการกับราษฎร

หนังสือพิมพ์จำเป็นต้องใช้ภาษาที่ง่ายที่สุด อ่านแล้วเข้าใจทันที ไม่ต้องตีความหรือแปลไทยเป็นไทยอีกชั้น และภาษาที่เข้าใจง่ายที่สุดก็คือภาษาพูด ภาษาพูดจึงเข้ามามีบทบาทในหน้าหนังสือพิมพ์เคล้ากันไปกับภาษาเขียน

หนังสือพิมพ์ต้องทำให้ประชาชนไว้วางใจและมีความเป็นกันเอง หนังสือพิมพ์จึงต้องทำตัวเป็นคนระดับเดียวกับประชาชนส่วนใหญ่ เหมือนกับจับหัวเข่าคุยกันอย่างฉ้นเฟื่อน ภาษาชาวบ้านจึงตามเข้ามามีบทบาทอีกภาษาหนึ่ง

เพราะประชาชนส่วนใหญ่ ยังไม่มีนิสัยชอบอ่านหนังสือ ก็เป็นหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ต้องรุกเข้าไปให้ประชาชนสนใจอ่านหนังสือพิมพ์เพื่อทำหน้าที่ "สื่อสาร (กับ) มวลชน" ให้สมบูรณ์ หนังสือพิมพ์จำเป็นต้องปรุงภาษาให้มี "ชีวิตชีวา" ให้ประชาชนอยากจะอ่าน ปรุงสำนวนภาษาให้ทันใจ มีรสชาติ และรุกเร้าอารมณ์ ภาษาตลาดและคำเพลงจึงเข้ามามีบทบาทสนองรสนิยมผู้อ่าน เพื่อวัตถุประสงค์อันนี้

หนังสือพิมพ์ต้องรู้จักจิตวิทยาในการใช้ภาษาให้สอดคล้องกับอารมณ์ของผู้อ่าน ผู้อ่านอ่านข่าวสารแต่ละประเภทด้วยอารมณ์ต่าง ๆ กัน ขณะอ่านข่าวการเมืองก็มีอารมณ์การเมืองอ่านบันเทิงก็มีอารมณ์บันเทิง อ่านข่าวกีฬาก็มีอารมณ์กีฬาที่ต้องใช้สำนวนและศัพท์แสงที่ในแวดวงนั้นเขาใช้กัน มิฉะนั้นภาษาก็จะขัดแย้งกับอารมณ์ของผู้อ่าน ผู้อ่านก็จะหมดอารมณ์ที่จะอ่าน

การใช้ภาษาของคอลัมนิสต์แบบย่อหน้าขึ้นบรรทัดใหม่บ่อย ๆ ซึ่ง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมชนำมาใช้ก่อนและได้กลายเป็นแบบอย่างแพร่หลายในหนังสือพิมพ์ทุกฉบับนั้นเป็นแบบของหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะ ทำให้เดินเรื่องได้เร็วเน้นน้ำหนักรุกเร้าอารมณ์ และกระตุ้นความคิดของผู้อ่าน

ระหว่างคำสุดท้ายของบรรทัด ขึ้นขึ้นบรรทัดใหม่เป็นช่วงเวลาให้ผู้อ่านได้
เกิดความคิดของผู้อ่านเอง เรียกว่า "ความคิดระหว่างบรรทัด" คิดตาม
ข้อเขียนไปอย่างกระชั้นชิดตัวอย่างเช่น...

เมื่อเวลากลางวันขณะที่มีแสงแดดอย่างปกติได้มีฝนตกลงมาชุกใหญ่ทำให้นก
กระจอกทั้งฝูงตกใจบินเข้ารัง แต่หญิงหม้ายคนหนึ่งกลับแต่งตัวสวมเสื้อผ้าลง
เรือ และใช้ไม้ถ่อเรือด้วยตนเองเพื่อไปชมภาพยนตร์

คอลัมน์นี้จะได้เขียนได้ดังนี้ ...

"ฝนตกแดดออก

นกกระจอกเข้ารัง

แม่หม้ายใส่เสื้อ ถ่อเรือไปดูหนัง"

การใช้ภาษาหนังสือพิมพ์ซึ่งถูกผูกมัดด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ ทำให้เป็นภาษา
ที่มีลักษณะพิเศษเป็นภาษา "ย่ำใหญ่" ระหว่างภาษาเขียน ภาษาพูด ภาษา
ชาวบ้าน ภาษาตลาด และภาษาใบ้ (ช่องว่างระหว่างบรรทัดซึ่งให้ความ
เข้าใจโดยไม่ต้องเขียน) ภาษาหนังสือพิมพ์เน้นผลจากการขยายตัวในการ
ใช้ภาษาของสังคม ซึ่งมีลักษณะเฉพาะกิจ เช่นเดียวกับภาษากวี ภาษาราชการ
ภาษากฎหมาย ภาษาพูดแต่ภาษาหนังสือพิมพ์มีความคล่องตัวในการใช้ภาษามาก
กว่า ซึ่งจะถือเป็นแบบอย่างการใช้ภาษาที่ดีไม่ได้เป็นอันขาด...

ลักษณะภาษาของหนังสือพิมพ์จึงเป็นภาษาที่มีลักษณะเป็นของตนเอง ที่ต้องใช้ความสามารถเชิง
ภาษาที่ต่างไปจากกฎเกณฑ์ทางภาษาอย่างสิ้นเชิง เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะของหนังสือพิมพ์
ที่มีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ ที่ไม่ใช่มีอยู่เพียงข้อเดียว เพราะหนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนชนิดเดียวที่มีเอกชน
เป็นเจ้าของกิจการจึงเป็นธุรกิจที่มุ่งแสวงหากำไรเป็นหลักเช่นธุรกิจประเภทอื่น จึงต้องมีการแข่งขันกัน
เองในท้องตลาด และต้องแข่งขันด้านความเร็วกับสื่อชนิดอื่นด้วย ขณะเดียวกันหนังสือพิมพ์เป็นเสมือนสินค้า
ชนิดหนึ่งในวงจรธุรกิจที่มีอายุสั้นและจำกัดมาก ต้องรีบเขียน รีบทำโดยเร็ว ให้ทันกำหนดเงื่อนไขของ
เวลาที่ต้องการความรวดเร็ว ใหม่ สด ทำให้หนังสือพิมพ์ต้องคิดหาถ้อยคำภาษาให้สื่อความหมายอย่าง
รวดเร็ว น่าสนใจ เร้าอารมณ์ ให้ตื่นเต้น เตชะตาผู้อ่านที่มีอยู่ทุกระดับทั่วประเทศให้มากที่สุด

ข้อจำกัดดังกล่าวทำให้เกิดภาษาขึ้นมาใหม่ เป็นภาษาที่ผสมผสานกัน ระหว่างภาษาเขียน ภาษา
พูด ภาษาชาวบ้าน ภาษาตลาด และภาษาใบ้ ภาษาหนังสือพิมพ์จึงต้องวิวัฒนาการมากกว่าที่ใช้ในสื่ออื่น ๆ
(เอกสารสรุปผลการสัมมนาเรื่อง "สภาพการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน 2526 : 157) กระนั้นภาษาเหล่า

นี้ก็ได้ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงกันมากกว่าเป็นภาษาที่ไม่ค่อยเอื้อต่อระเบียบหรือหลักภาษามากนัก ความบกพร่องผิดพลาดทางภาษาจึงปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ หนังสือพิมพ์จึงมักถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ทำลายแบบแผนของภาษาและทำให้ภาษาวีบัติ (วรรณภา บังเกิดผลและ ศรีสุดา จริญญากุล 2528 : 224) อยู่ตลอดเวลา

ความไม่เอื้อต่อระเบียบทางภาษา และความบกพร่องที่มีอยู่เสมอพบเห็นจากการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ ดังนี้

1. มีการใช้คำทันสมัยหรือบางคำ "นำสมัย" ได้แก่ คำคະนอง ทั้งนี้เพื่อดึงดูดความสนใจให้เป็นที่กล่าวขวัญ จนผู้รับบางกลุ่มนำมาใช้และมีการถ่ายทอดอย่างรวดเร็ว ภาษาลักษณะนี้มักจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วขึ้นอยู่กับบุคคลนิยมและความนิยม เพราะคำคະนองจะเกิดขึ้นใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ไม่มีที่สิ้นสุด
2. มีการใช้ถ้อยคำง่าย ๆ กระชับ รัดกุม และสะดุดตา ทั้งนี้อาจจะด้วยเหตุในการสื่อความหมายให้คนทุกระดับเข้าใจ และเหตุผลทางเนื้อที่ในการพิมพ์จำเป็นต้องสรรหาคำที่เหมาะสมที่สุดในเนื้อที่กระดาดที่กำหนดให้
3. ภาษาของหนังสือพิมพ์นิยมให้อักษรย่อ หรือย่อคำหรือบางคำใช้ในความหมายใหม่ที่แปลกไปจากความหมายเดิม แต่ก็สามารถสื่อความหมายได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากความแปลกใหม่ของคำจึงเรียกร้องความสนใจและแสวงหาความเข้าใจได้ง่ายอย่างอัตโนมัติ

คำและภาษาผิดหลักที่ถือว่าบกพร่องทางหลักภาษา มีพบเห็นในหนังสือพิมพ์อยู่เสมอจนกลายเป็นภาษาปกติของหนังสือพิมพ์ ที่สร้างความเคยชินให้แก่ผู้อ่าน เช่น "สส.จะ รमत." (ใช้ตัวย่อ คือ สส. และรमत. ขณะเดียวกัน คำว่า จะ เป็นคำไม่สุภาพไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ในประโยคนี้) "ไอ้โฉด" (ใช้คำไม่สุภาพ "ไอ้" นำหน้า) "สยิว" (เป็นคำแสดงที่ใช้เฉพาะกลุ่ม และเป็นภาษาชาวบ้าน ภาษาตลาดไม่เหมาะที่จะนำมาเผยแพร่ทั่วไป) "แข็ง" (เป็นแสลงที่ใช้เฉพาะกลุ่ม) "บีกจิว" (หมายถึงพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ) ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นคำที่ถูกสร้างสรรค์ให้สามารถสื่อความหมายได้ทันทีง่ายต่อความเข้าใจ ทั้งยังใช้คำน้อย กระทัดรัด แต่ผิดหลักของการใช้ภาษาไทยกระนั้นการใช้คำทำนองนี้ยังคงมีอยู่ตลอดเวลา

นอกเหนือจากความสามารถในการใช้กลวิธีการสร้างสรรค์คำที่ล่อแหลมต่อกฎเกณฑ์ของภาษาแล้ว คำบกพร่องเหล่านี้จะสะท้อนภาพความเป็นไป ของสังคมไทยได้อย่างน่าสนใจว่าในสังคมในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ เกิดคำร่วมสมัยมากน้อยอย่างไร ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเฉพาะคำที่ใช้เรียกแทนบุคคลในข่าว เช่น "ไอ้โฉด" หรือ "บีกจิว" เกิดขึ้นได้อย่างไร และกับบุคคลประเภทใดบ้าง ซึ่งเป็น

คำแทนชื่อจริงของบุคคลในข่าว หรือเป็นคำที่ค่อนหูของทั้งคนทำหนังสือพิมพ์และคนอ่านที่มักเรียกว่า ฉายาบุคคลในข่าวนั้นมีมากไม่แพ้คำประเภทอื่นที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ทั้งหมด

ฉายาหรือ สมญานาม ตามความหมายตามพจนานุกรมไทย (2524 : 279) ให้ความหมายว่า หมายถึง ชื่อ ชื่อที่ถูกตั้งขึ้น ตามรูปลักษณะหรือพฤติกรรมซึ่งไม่ใช่ชื่อจริง เช่น "นายก้านทอง" "ลิ้นทอง" เป็นสมญาส่วนความหมายตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 783) หมายถึง ชื่อ สมัญญา หรือ นามสมญาที่กว่า สมญานามที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในหนังสือพิมพ์ อาทิเช่น "ป้าเปรม", "เตมีย์ใบ้", "บ๊ิกซัน" เป็นส่วนหนึ่งที่หนังสือพิมพ์ตั้งให้กับบุคคลที่ตกเป็นข่าว อันแสดงให้เห็นถึงการแสดงศิลปการใช้ภาษาที่ถ่ายทอดไปยังผู้อ่านอย่างแยบยล กระนั้นผู้ชำนาญทางภาษาต่างก็ให้ทัศนะกันไปต่าง ๆ ถึงความเหมาะสม เนื่องจากเป็นเรื่องที่กระทบถึงความเสียหาย และชื่อเสียงบุคคล แม้จะมีการตัดสินอย่างไร จากการศึกษารายงาน วิบูลย์ศรี และดวงทิพย์ วรพันธุ์ เรื่องวิวัฒนาการของภาษาเพื่อการเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ ในปี พ.ศ.2526 พบว่า ภาษาเพื่อการเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์มีวิวัฒนาการมาตามลำดับตั้งแต่ปี 2408 จนถึงปัจจุบัน (2525) และพบว่า หนังสือพิมพ์มีการให้สมญานามแก่บุคคลในข่าวแล้วตั้งแต่มีหนังสือพิมพ์ฉบับแรกขึ้นในประเทศไทย ในลักษณะของการให้คำแทนชื่อแก่บุคคล กล่าวคือในหนังสือพิมพ์บางกอกเรียอร์เดอร์ ในรัชกาลที่ 4 มีการให้สรรพนามแก่ฝรั่งมิชชันนารีด้วยการใช้คำว่า "หมอ" นำหน้าชื่อ รัชกาลที่ 5 สรรพนามที่ปรากฏเริ่มแสดงการแบ่งแยกลำดับชั้นบุคคล เช่น เจ้านายจะใช้ "นาย" "อำแดง" นำหน้าชื่อ ถ้าเป็นสามัญชนจะใช้ "อ้าย" "อี" นำหน้า ถ้าเป็นชาวต่างชาติจะใช้ชื่อประเทศนำ เช่น จีนแดง, จีนฮอง เป็นต้น โดยสรรพนามในสมัยนี้เป็นคำที่สามารถแปลความหมายได้โดยตรงสามารถเข้าใจได้ทันที พอถึงรัชกาลที่ 6 คำสรรพนามมีการพัฒนา เริ่มมีคำเสียดสี ประชดประชัน และความหมายมีการเปลี่ยนไปจากคำเดิม เช่น "ผีแก" "ท่าน" "ท่านสิบแปดมงกุฏ" และเริ่มเกิดเป็นฉายาขึ้นเป็นยุคแรก ได้แก่คำ "ชายมือไว" "ผู้ทุจริต" ลักษณะของสรรพนามก็มีลักษณะเช่นนี้เรื่อยมา จนถึงปัจจุบัน (2525) มีการใช้สรรพนามกันแพร่หลายยิ่งขึ้นกว่ายุคใด ๆ มีน้ำหนักคำประชดประชันมากขึ้น มักเกิดในหนังสือพิมพ์ประชานิยม มากกว่าหนังสือพิมพ์คุณภาพ เช่น

ไทยรัฐ	-	ลูกประคู้	"อีตัว"	"เจ้าพ่อ"	เป็นต้น
เดลินิวส์	-	"18 มงกุฏ"	"โซเฟอร์ตีนผี"		เป็นต้น
ดาวสยาม	-	"ปู่เทียม"	"เจ๊กม"		เป็นต้น
บ้านเมือง	-	"หัวแข็ง"	"เฒ่าทากร"		เป็นต้น
มติชน	-	"มาเฟีย"	"อีตัว"		เป็นต้น

จากผลการศึกษาแสดงว่า สมญานามที่หนังสือพิมพ์ให้กับบุคคลในช่วงเริ่มต้นมาจากการให้สรรพนามแก่บุคคล เป็นกลวิธีการใช้ภาษาที่หนังสือพิมพ์ใช้กันมาเป็นเวลานานและแพร่หลายในหนังสือพิมพ์ทุกประเภท สรรพนามในทางภาษาศาสตร์ถือเป็นการใช้ภาษาของคนโดยที่แสดงลำดับชั้นของบุคคล แสดง

ให้เห็นถึงความมีกาลเทศะ ความอ่อนน้อมถ่อมตน และความสุภาพ อันเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่พบในภาษาอื่น ถือเป็นเอกลักษณ์ของภาษาของไทย (กาญจนา นาคสกุล 2526 : 253) มีการใช้เรียกแทนผู้ฟังมาตั้งแต่เริ่มมีภาษาไทยขึ้นในสมัยพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งการใช้สรรพนามของไทยมีการใช้เป็น 3 มิติ คือ มิติบุรุษสรรพนาม เช่น ผม, คุณ, ท่าน เป็นต้น มิติวัยได้แก่ การเรียกผู้ฟังหรือผู้อื่นว่า ลุง, ป้า, พ่อ, แม่, ยาย เป็นต้น และมิติสถานภาพทางสังคม ซึ่งถือเป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในเมืองไทยเมื่อไม่นานมานี้เป็นการแสดงการยกย่องผู้ฟังว่าเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมที่ดี เช่น มีการใช้คำว่า ผู้พัน, ครู, หมอ, นำหน้าชื่อ เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้จะใช้แทนตัวผู้ฟังเหล่านี้ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า คำแทนตัวผู้ฟังนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมได้ง่ายกว่าคำแทนตัวผู้พูด (วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ 2526 : 346-351)

จะเห็นว่า การให้สมญานามแก่บุคคลของหนังสือพิมพ์ ไม่ใช่เป็นสิ่งแปลกใหม่ที่เพิ่งจะเกิดขึ้นในสังคมไทย แต่เป็นการพัฒนามาจากการให้ชื่อแทนหรือสรรพนามแก่บุคคล แล้ววิวัฒนาการมาเป็นคำต่าง ๆ ในปัจจุบัน

ในปี 2529 นางน้อย บุญเนตร ศึกษาคำคะนองในหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างปี พ.ศ. 2521-2525 ตามหลักไวยากรณ์ พบว่า สมญานามเป็นส่วนหนึ่งของคำคะนอง มีลักษณะดังนี้

1. ลักษณะของสมญานามที่พบ มีลักษณะดังนี้

1.1 เป็นถ้อยคำที่มีการเปลี่ยนความหมายประเภทที่เป็นกลุ่มคำนาม กริยา เช่น "เนื้อสด" "เจ้ากรรมชั่วลือ" เป็นต้น

1.2 เป็นคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ได้แก่ คำว่า "มาเฟีย" "กอล์ฟจอร์ส" "บีกจอร์ส" เป็นต้น ภาษาอื่น ได้แก่ "เสี่ย" "ซือแม่" เป็นต้น

1.3 เป็นคำที่ประกอบด้วยคำภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศ เช่น "เด็กฮาร์ด" "ลุงแซม" "จอร์สเล็ก" เป็นต้น

1.4 เป็นคำที่เป็นภาษาต่างประเทศ - คำต่างประเทศ เช่น "อารามบอย" มาจากภาษาบาลี - อังกฤษ เป็นต้น

2. ส่วนประกอบของคำ สมญานามเป็นคำเดี่ยว เช่น ซือแม่, ออหรี คำประสม เช่น "จอร์สใหญ่", "สิบแปดมงกุฎ" "หางเครื่อง" เป็นต้น นอกจากนี้สมญานามยังมีลักษณะเป็นวลี เช่น "โดโนเสาร์เต่าล้านปี" หรือ "คุณตัว" เป็นต้น และเป็นประโยค เช่น กองพลเตะฝุ่น, แม่ค้าขายเนื้อสด เป็นต้น

3. หน้าที่ของสมญานาม ทำหน้าที่เพียงอย่างเดียว คือ ทำหน้าที่เป็นคำนาม เช่น กระจิบข้าว, นกเหล็ก, จอร์ส เป็นต้น

4. ความหมายของสมญานามแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 เป็นความหมายจากคำเกิดใหม่ที่มีความหมาย สื่ออารมณ์ความรู้สึกดีหรือไม่ดี เช่น บิ๊กจอร์จ (ดี) และ ออหรี (ไม่ดี) เป็นต้น

4.2 เป็นความหมายที่เปลี่ยนมาจากคำเดิม เช่น "แมงดา" "เมืองลอดช่องสิงคโปร์" เป็นต้น

แน่งน้อย ได้สรุปลักษณะคำคະนองที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ไว้ว่า

1. คำคະนองในภาษาไทย เป็นคำหรือกลุ่มคำที่เกิดใหม่ เป็นคำที่เปลี่ยนไปจากคำปกติในด้านเสียง, วิธีการเขียน, คำเปลี่ยนความหมาย และคำที่มาจากภาษาต่างประเทศบางคำ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำแปลกใหม่ที่สื่ออารมณ์ความรู้สึก แต่ไม่เป็นที่ยอมรับในภาษาทางการ

2. ในภาษาไทยมีคำคະนองปรากฏอยู่มากมาย และมีอยู่ตลอดเวลาในภาษาที่ใช้พูดและในภาษาพูดที่ใช้เขียน ซึ่งอาจพบได้ในบทความวิจารณ์ข่าวการเมือง, สังคม, บันเทิง, กีฬา ฯลฯ ในหนังสือพิมพ์รายวัน และในนิตยสารต่าง ๆ อยู่เสมอ

คำคະนอง มีชื่อเรียกกันไปต่าง ๆ เช่น คำสะแลง หรือคำแผลง ซึ่งมีลักษณะคำที่เปลื้อง ณ นคร (2525 : 24-27) อธิบายว่า

...ภาษาเกิดใหม่ไม่เว้นแต่ละวัน คือพวกภาษาสะแลง (slang) ภาษาพวกนี้เป็นภาษาที่เกิดขึ้นชั่วคราวแล้วก็สูญหายไป เช่น คำว่า จำบ๊ะ เป็นคำที่พวกเราไม่ได้ขึ้นทะเบียน แต่ถ้าคำสะแลงคำไหนมีชีวิตยั่งยืน และใคร ๆ ก็ใช้กันทั่วไม่มีใครรังเกียจว่าเป็นภาษาต่ำ คำ ๆ นั้นก็มีชีวิตอยู่ตลอดไป และคงถูกเก็บเข้าพจนานุกรม สำหรับที่มาและวัตถุประสงค์ที่ทำให้มีคำสะแลงเกิดขึ้น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (2525 : 12) กล่าวว่า เป็นคำที่เขียนขึ้นเพื่อแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นกันเอง เช่น หนังสือที่เขียนถึงเป็นส่วนตัว หรือบทความหนังสือพิมพ์ แบบที่ผู้เขียนเป็นกันเองกับผู้อ่านภาษาอังกฤษ เรียกว่า สแลง (slang) มีเกิดขึ้นซุกซุ่มเรื่อยไปและเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย...

แม้ว่าจะเป็นคำเฉพาะสมัย มีความเป็นทางการต่ำกว่าภาษาทางราชการมิใช่ในยุคสมัยหนึ่งแล้วก็เสื่อมคลายไป กระนั้น ส.คิวัรักษ์ (2530 : 46-47) ไม่เชื่อว่า ภาษาสมญานามหรือคำสะแลงจะสร้างความเสื่อมเสียให้แก่สังคม หากแต่ให้ผลดังที่ ส.คิวัรักษ์ เสนอว่า "ที่จริงคำแผลง คำพวน และคำพูดเล่น ที่กลายมาเป็นภาษาเขียนนั้นก็ดูการบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตหรือใคร ๆ ถ้าเป็นที่ยอมรับก็จะมีชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของภาษาต่อไป ให้ความร่ำรวยทางถ้อยคำ หรือให้ความถ้อยทราวมก็ได้ด้วย"

การใช้ภาษาเพื่อผลทางอารมณ์ต่อผู้อ่านด้วยการใช้คำสมญานาม หรือคำคະนอง แม้จะไม่เป็นที่ยอมรับตามกฎเกณฑ์ของภาษา แต่บุคคลหลายฝ่ายต่างตระหนักถึงอิทธิพลของคำเหล่านี้ โดยเฉพาะในส่วนของการเลียนแบบ หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การศึกษาเรื่องภาษาที่สมบูรณ์จึงนำ

ศึกษาให้ทราบถึงที่มาของสมญานามที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการแสดงออกของผู้เขียนที่จะเข้าใจความคิดอ่านของผู้แต่ง ผู้ประพันธ์ ตลอดจนเหตุผลของการเสนอข้อความเหล่านี้ ดังที่ ดวงมน จิตรจำนงค์ (2521 : 14) กล่าวว่า "สิ่งที่น่าสนใจ น่าจะเป็นทัศนต่อโลก และชีวิตของกวี วรรณคดีก็คือภาพจำลองโลกและชีวิตที่กวีมองเห็น รู้สึก และจัดเจน"

ในการศึกษาของ จำนงค์ วิบูลย์ศรี และดวงทิพย์ วรรณัฐ จึงพบว่า ความแพร่หลายของการใช้ภาษาอกระบบด้วยการให้สมญานามแก่บุคคลในข่าวพบในหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณมากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ซึ่งหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณขอยอดนิยมที่มียอดจำหน่ายสูงสุดในประเทศ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประมาณ 800,000 ฉบับ ต่อวัน และกว่า 1,000,000 ฉบับในวันเลือกตั้ง ขณะที่คู่แข่งชั้นยังอยู่บนยอดแสนสองแสน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จึงกลายเป็น "หนังสือพิมพ์แห่งชาติ" ที่ทรงอิทธิพลที่สุดของประเทศเวลานี้ (ได้ฟูเน 2532 : 16) ความมีอิทธิพลของไทยรัฐเกิดจากการมีแนวนโยบายที่ชัดเจนแน่นอน มีการปรับปรุงตลอดเวลา และมุ่งผู้อ่านส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งคนในสังคมส่วนใหญ่เหล่านี้ยังเป็นผู้อ่านระดับล่างที่มีระดับการศึกษายังไม่สูงนัก

นอกจากนี้ เนื้อหาส่วนใหญ่ของไทยรัฐเน้นหนักข่าวอาชญากรรมและข่าวสนองอารมณ์มากกว่าข่าวการเมือง และมีการพาดหัวข่าวที่สะดุดตาทั้งด้านการใช้ขนาดตัวอักษร และการใช้ถ้อยคำ (กาญจนา แก้วเทพ 2530 : 4) หนังสือพิมพ์สยามรัฐหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ กล่าวถึงการดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านของหนังสือพิมพ์ที่เน้นการพาดหัวข่าวที่สะดุดตาว่า

... พูดกันอย่างตรงไปตรงมา ... พูดแบบยอมรับความจริงก็ต้องบอกว่ารูปแบบของหนังสือพิมพ์ในประเทศเรานั้น ออกจะไม่เหมือนใคร ๆ และไม่มีใครเหมือน การพาดหัวข่าวหนักไปทาง "ต้องการขายหนังสือ" ... และว่ากันว่าถေးบางครั้งบางหนผู้อ่านส่วนใหญ่ก็ออกจะชอบ ๆ ประเภทตื่นเต้นเข้าด้วย ...

กล่าวได้ว่ารูปแบบต่าง ๆ ที่นำเสนอของไทยรัฐมีความสอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้อ่านในระดับหนึ่ง จึงทำให้ยอดจำหน่ายติดอันดับที่ยากจะมีใครลบลสถิติลงได้ นอกจากนี้จากการสำรวจความนิยมของผู้อ่านต่อหนังสือพิมพ์รายวันของบริษัทตีมาร์ ในช่วง 6 เดือนหลังของปี 2532 ผลการสำรวจสอดคล้องกับยอดจำหน่าย กล่าวคือ พบว่า "ไทยรัฐ" คือหนังสือพิมพ์ที่ได้รับความนิยมสูงสุด มียอดผู้อ่านสูงถึง 12.1 ล้านคน จากการส่งแบบสอบถามทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด (ไทยรัฐ, 29 ธ.ค. 32) ประกอบกับการมีระบบจัดส่งด้วยตนเองตั้งแต่ปี 2512 ทำให้การซื้อขายจัดส่งและการบอกรับเป็นสมาชิกเป็นไปได้โดยง่ายและมีความรวดเร็ว สิ่งเหล่านี้คือสิ่งอำนวยความสะดวกให้ไทยรัฐเข้าถึงตัวผู้

อ่านได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเป็นไปอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ ซึ่งหนังสือพิมพ์มียอดจำหน่ายสูงมาก อิทธิพลยิ่งมาก (แกมสัน รัตนพันธุ์ อ้างในพิพิล 2532 : 43) อิทธิพลต่อจิตใจของประชาชนผู้อ่าน และอิทธิพลที่รัฐบาลหรือบุคคลไม่ปรารถนาที่จะเอาเรื่องด้วย โดยเฉพาะความหมายของสมญานามที่หนังสือพิมพ์ใช้ อาจกระทบถึงตัวบุคคลและคณะรัฐบาลได้ ซึ่งส่อแหลมต่อความผิดที่บุคคลจะเอาผิดกับหนังสือพิมพ์ได้ ด้วยมีกฎหมายหมิ่นประมาทควบคุมอยู่ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า สมญานามก็สามารถคงอยู่ได้ตั้งแต่เริ่มเกิดหนังสือพิมพ์ขึ้นในประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน ลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยค่อนข้างจะมีเสรีภาพ สามารถที่จะกระทบกระทั่งหรือจบบ้างบุคคลได้อย่างแพร่หลาย

ที่เป็นเช่นนี้ส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจากการที่หนังสือพิมพ์คือสื่อมวลชนชนิดเดียวที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับการแสวงหาเสรีภาพของประชาชน การทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในการสะท้อนภาพของสังคมจะทำให้เพียงใดขึ้นอยู่กับเสรีภาพที่ได้รับ ในการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ก็เช่นกัน จากการศึกษาของจำนง วิบูลย์ศรี และดวงทิพย์ วรพันธ์ แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์จะกล้าหาญที่จะใช้คำเสียดสี ประชดประชันอย่างกว้างขวาง เมื่อทางการเปิดโอกาสให้ใช้เสรีภาพอย่างเต็มที่ เช่น ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวหนังสือพิมพ์มีสิทธิเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์ และโต้แย้งความคิดเห็นอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน (ธีรภัทร เสรีรังสรรค์ 2532 : 742) เพราะในสมัยนี้พระมหากษัตริย์มีส่วนร่วมในวงการหนังสือพิมพ์อย่างใกล้ชิด พระองค์เปิดโอกาสให้หนังสือพิมพ์แสดงทัศนะโต้ตอบกับพระองค์อย่างเปิดเผย หนังสือพิมพ์มีลักษณะคลุกเคล้าระหว่างตะวันออกและตะวันตก มีการรับวิธีการของชาติตะวันตกมาปรับปรุงให้เข้ากับคนไทย ประกอบกับการมีเทคนิคการพิมพ์มากขึ้นกว่าสมัยก่อน ๆ หนังสือพิมพ์จึงแพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวาง ไม่ได้จำกัดเพื่อคนกลุ่มน้อยอีกต่อไป (สุกัญญา ติรวิช 2520 : 103) ส่วนรัชกาลที่ 4 และ 5 แม้ทั้งสองพระองค์จะไม่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมทางหนังสือพิมพ์ แต่ทั้งสองพระองค์ก็ไม่ได้ควบคุมหรือปิดกั้นเสรีภาพของหนังสือพิมพ์มากเกินไป

ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 รัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศต่างมีนโยบายควบคุมหนังสือพิมพ์แตกต่างกัน รัฐบาลชุดใดมีความเข้มงวดมากหรือเผด็จการมาก หนังสือพิมพ์ก็ไร้สิทธิไร้เสียงมากไปด้วย ขณะที่รัฐบาลใดที่มีความประนีประนอมผ่อนปรนต่อหนังสือพิมพ์การวิพากษ์วิจารณ์ก็จะดำเนินไปอย่างกว้างขวาง พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม (2520 : 135) กล่าวว่า

...หนังสือพิมพ์ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง .. ไม่ได้กระทำหน้าที่เสริมสร้างรากฐานทางประชาธิปไตยมากเท่าที่ควร เมื่อคำนึงถึงว่าหนังสือพิมพ์ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเคยมีผลงานในการวางรากฐานมาอย่างเข้มแข็ง ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่า หนังสือพิมพ์ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองมีข้อจำกัดในการแสดงความคิดเห็นมากกว่า

ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชตอนปลายเสียอีก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลง การปกครอง ทำให้รัฐบาลคณะราษฎรไม่มีความมั่นคงเหมือนรัฐบาล ราชธิปไตย ...

ตลอดระยะเวลาของประวัติศาสตร์หนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์เป็นอาชีพที่ถูกควบคุมมาโดยตลอด การดิ้นรนเพื่ออาชีพแห่งตนจึงปรากฏออกมาในเรื่องของการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งเสรีภาพบรรทัดฐานหลัก ที่หนังสือพิมพ์ยึดถืออยู่ ก็คือการมีเสรีภาพและความพยายามสร้างภาพพจน์ของตนเองว่าเป็นผู้ต่อต้านผู้ ที่มีอำนาจทางการเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน (ศิริชัย ศิริกายะ และ กาญจนา แก้วเทพ 2531 : 25) นั่นเอง นำสังเกตว่า การวิพากษ์วิจารณ์หรือสิทธิเสรีภาพในการ เขียนของหนังสือพิมพ์ขึ้นอยู่กับความใจกว้าง และยอมรับความเป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใดของ รัฐบาล แม้องค์พระประมุขไทย รัชกาลที่ 4, 5 และ 6 จะทรงปกครองไพร่ฟ้าแบบราชาธิปไตย แต่ ทั้งสามพระองค์ทรงเปิดพระทัยให้กว้างพอที่จะทรงรับการวิพากษ์วิจารณ์จากหนังสือพิมพ์ได้

ช่วงเวลาของการขึ้นสู่อำนาจของรัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็น ช่วงอีกช่วงเวลาหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการผ่อนคลายและประนีประนอมระหว่างรัฐบาลและหนังสือพิมพ์ ใน หนังสือพิมพ์ปรากฏการใช้ภาษาที่กระทบกระเทือนบุคคลด้วย ฉายาหรือสรรพนามอย่างแพร่หลายกว่ายุค ใด ๆ ที่ผ่านมา สภาพการณ์เช่นนี้ เป็นอีกช่วงเวลาหนึ่งที่สร้างความพึงพอใจให้แก่คนอาชีพหนังสือพิมพ์ พึงพอใจในบรรยากาศแห่งเสรีภาพที่เริ่มเบ่งบาน สำเร็จ คำพะอู (2532 : 9) กล่าวว่ จาก รัฐบาลเปรม 1 เปรม 2 เปรม 3 เรื่อยมาจากการที่บ้านเมืองเป็นประชาธิปไตยครึ่งใบแล้วก็ค่อย ๆ มีมากขึ้นเรื่อย ๆ หนังสือพิมพ์ก็ดูมีเสรีภาพมากขึ้น และกล้าที่จะวิพากษ์วิจารณ์มากขึ้น ดังนั้นเสรีภาพ และความอิสระแห่งการใช้ภาษาคารมของหนังสือพิมพ์จึงเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นมาโดยตลอด

รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เปิดกว้างให้กับเสรีภาพเช่นนี้เกิดจาก ความพยายามสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นในประเทศไทย ด้วยการสร้างบ้านเมืองให้เป็นประชาธิปไตย เริ่มมาจากการพยายามสยบลัทธิคอมมิวนิสต์ไม่ให้แพร่ขยายเข้ามาในประเทศไทยด้วยการประ กาศนโยบาย 66/23 ที่จะใช้การเมืองนำการทหารในปี 2524 กล่าวคือ เป็นนโยบายการแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งที่ไม่ใช้กำลังเข้าต่อสู้กัน ส่งผลให้ฝ่ายตรงข้ามเข้ามาอมตัวต่อทางการเป็นอันมาก เป็นการส่งเสริมประชาชนให้เข้าใจและเลื่อมใสศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับ หนึ่ง

นอกจากนี้ รัฐบาลยุคพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ยังได้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้ข่าว สารแก่ประชาชนมากขึ้นด้วย จึงได้มีการกำหนดแนวนโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์แห่งชาติขึ้นใน

ปี พ.ศ. 2528 (กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2530 : 26) โดยให้เหตุผลและความจำเป็นที่กำหนดแนวนโยบายที่
ขึ้นไว้ว่า

... แม้ว่าจะยังมีการยึดถือปรัชญาและแนวความคิดพื้นฐานโดยมุ่ง
ให้บริการข่าวสารข้อเท็จจริง ความเห็นและสาระความรู้ที่เป็น
ประโยชน์เพื่อเสริมสร้างความเห็นและสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์
เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับรัฐ บนรากของ
การสื่อสารสองทางอยู่เหมือนเดิม แต่เป้าหมายก็ได้เปลี่ยนไป นอก
จากเพื่อเสริมสร้างสนับสนุนการพัฒนาประเทศและเสริมสร้างความ
สามัคคีของคนในชาติ ตลอดจนรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติด้วย ...

สำหรับแนวนโยบายการประชาสัมพันธ์แห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนโดยตรง ได้
กำหนดไว้ว่า รัฐทั้งส่งเสริมให้สื่อมวลชนมีความเจริญก้าวหน้าบนพื้นฐานของเสรีภาพและความรับผิดชอบ
ชอบในการเสนอข่าว เรื่องราว และความคิดเห็นที่ไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลและ
ความมั่นคงปลอดภัยของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้เพราะรัฐบาลยอมรับว่าการที่ประ
ชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของบ้านเมืองนั้น เป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งของ
การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

ความเปิดกว้างของรัฐบาลเช่นนี้ เป็นการเปิดกว้างที่ส่งผลให้สื่อมวลชนมีการขยายการ
ดำเนินงานออกไปอย่างมาก การแข่งขันก็ดำเนินไปอย่างเข้มข้น อันแสดงให้เห็นถึงการยอมรับเสรี
ภาพของสื่อมวลชน ที่เป็นเสรีภาพของประชาชนภายใต้ระบอบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่ประชาชนสามารถ
เลือกใช้บริการของสื่อมวลชนได้อย่างเต็มที่

สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เร่งเร้าให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสมญานามในหนังสือพิมพ์รายวัน
ประชานิยมเป็นอย่างยิ่ง แม้จะมีผู้ที่เคยศึกษากันมาบ้างแล้วแต่เป็นการศึกษาเชิงภาษาศาสตร์ และ
เชิงพัฒนาการตามหลักฐานเชิงประจักษ์เท่านั้น ความลึกซึ้งในเรื่องของที่มาของการคิดสมญานามขึ้น
ใช้ของนักหนังสือพิมพ์ ความหมาย และผลกระทบต่อสังคม ยังไม่มีผู้ใดเคยศึกษามาก่อน ซึ่งการศึกษา
สมญานามจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ความเป็นยักษ์ใหญ่ให้ความมั่นใจได้ว่า อิทธิพลของการใช้ภาษาสมญา
นามสามารถแผ่ขยายให้เป็นที่รู้เป็นที่เข้าใจอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ โดยเฉพาะในช่วงเวลาของ
การบริหารของรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาลมาถึง 5 ครั้ง
แต่ยังอยู่ภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีคนเดียวกัน ที่มีระยะเวลาการบริหารรวมกันกว่า 8 ปี ยาว
นานเพียงพอที่จะทำความเข้าใจถึงพัฒนาการของกระบวนการ ความเป็นไปของสมญานามที่เกิดขึ้นได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบถึงกลวิธีการสร้าง รวมถึงการใช้ และหน้าที่ของสมญานามในหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน
2. เพื่อเข้าใจถึงความหมายของสมญานาม
3. เพื่อทราบถึงผลกระทบของสมญานามที่มีต่อผู้ได้รับสมญานามนั้น

ปัญหาในการวิจัย

1. กระบวนการสร้างสมญานามในหนังสือพิมพ์เกิดขึ้นได้อย่างไร
2. นักหนังสือพิมพ์มีวิธีใช้สมญานามในการสื่อความหมายอย่างไร เพื่ออะไร
3. สมญานามมีหน้าที่อย่างไรในข่าว หรือบทความที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์
4. สมญานามมีการสื่อความหมายกับผู้อ่านอย่างไร
5. สมญานามที่หนังสือพิมพ์สร้างขึ้น ส่งผลกระทบต่อผู้ได้รับสมญาอย่างไร

นิยามศัพท์

สมญานาม หมายถึง คำหรือข้อความใดที่หนังสือพิมพ์กล่าวหาตึงถึงบุคคล เหตุการณ์ หรือสิ่งของที่ตั้งขึ้นตามรูปลักษณะ หรือพฤติกรรม ซึ่งไม่ใช่ชื่อจริง โดยหมายให้ผิดไปจากชื่อเดิมของบุคคล หรือเหตุการณ์นั้น และหมายให้เป็นที่รู้จักกันทั่วไป อันรวมถึง...

ฉายา หมายถึง ชื่อ หรือสมญานามบุคคล เหตุการณ์ที่หนังสือพิมพ์ตั้งขึ้น หรือเรียกให้ผิดไปจากชื่อเดิมที่ปรากฏเป็นข่าว บทความ หรือข้อความอื่นใด โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นที่เข้าใจโดยทั่วไป เช่น "นักฆ่าจากลุ่มน้ำเจ้าพระยา" คือฉายาของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นต้น

สรรพนาม หมายถึง คำที่หนังสือพิมพ์ใช้แทนชื่อบุคคล เช่น "น้ำอิ่ง" คือสรรพนามของสมภพ ศรีสมวงศ์ เป็นต้น

ชื่อเล่น หมายถึง ชื่อที่ถูกตั้งมาตั้งแต่เด็ก และเป็นที่รู้จักกันในหมู่ญาติมิตร หรือผู้ใกล้ชิด เช่น "แซมแม่" คือชื่อเล่นของนิวัฒน์ เหล่าสุวรรณวัฒน์ เป็นต้น

หนังสือพิมพ์ประชาชนิยาม หมายถึง หนังสือที่มียอดจำหน่ายสูง ประกอบด้วยข่าวที่มีได้รับความพอใจอย่างรวดเร็ว จากการใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการ เข้าใจง่าย ปรากฏในข่าวประเภทเบา (soft news) ประเภทอาชญากรรม บันเทิง กีฬา เป็นต้น โดยมุ่งที่จะเสนอเรื่องเพื่อให้ความสนุกสนานบันเทิงแก่คนทุกระดับ

ภาษาความเปรียบ หมายถึง การใช้ภาษาของนักหนังสือพิมพ์ที่ใช้คำที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ หรืออารมณ์บางอย่าง ด้วยการเปรียบเทียบกับสิ่งต่าง ๆ มีทั้งสิ้น 13 ประเภท

- ความเปรียบแบบอุปมาอุปมัย (Simile)
- ความเปรียบแบบอุปลักษณ์ (Metaphor)
- ความเปรียบแบบนามนัย (Metonymy)
- ความเปรียบแบบสมพจน์นัย (Synecdoche)
- ความเปรียบแบบปฏิวาทะ (Oxymoron)
- ความเปรียบแบบปฏิภาคพจน์ (Paradox)
- ความเปรียบแบบอวัตพากย์ (Synthesis)
- ความเปรียบแบบอธิพจน์ (Hyperbole)
- ความเปรียบแบบอธิพจน์ (Overstatement)
- ความเปรียบแบบปฏิรูปพจน์ (Allusion)
- ความเปรียบแบบบุคคลิษฐฐาน (Personification)
- ความเปรียบแบบอุทาหรณ์ (Analogy)
- ความเปรียบแบบปฏิพจน์ (Rhetoric Question)

ความหมายนัยตรง หมายถึง ความหมายโดยตรงที่เข้าใจทันที

ความหมายนัยประหวัด หมายถึง ความหมายโดยอ้อมที่ต้องแปลความจากเนื้อหาตามลายลักษณ์อักษรเสียก่อน จึงจะเข้าใจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. เป็นงานวิจัยที่สร้างความเข้าใจถึงลักษณะการให้สมญานามในหน้าหนังสือพิมพ์ และอิทธิพลของสมญานามที่มีต่อสังคม

2. สะท้อนภาพ และกระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้สมญาในหนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบ มีความตระหนักถึงภาระ บทบาทของตน เพื่อหาแนวทางการให้สมญานามให้มีความเหมาะสมต่อไป

3. ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีความตระหนักในการใช้ภาษาในสื่อมวลชน ให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับนโยบายการใช้ภาษาไทยเพื่อการศึกษาของรัฐบาล

4. แสดงถึงความก้าวหน้าของภาษาในหนังสือพิมพ์ที่มีวิวัฒนาการ และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ข้อเสนอบางประการที่ได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา (Propositions)

"สมญานามในหนังสือพิมพ์รายวัน" ที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยมีแนวความคิดว่าเป็นการกระทำของหนังสือพิมพ์ ที่เกิดจากกระบวนการสร้างความหมายที่มุ่งให้เกิดกับผู้อ่านได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และสามารถเข้าใจได้ง่าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย